

Ympäristövalvonn valvontaohjelma 2024

Sipoon kunta

RAKYMP 29.2.2024

Liite / Bilaga 1 / 15. §

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	1
2 Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta.....	1
2.1 Valvontakohteet	1
2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	1
2.3 Vuosiraporttien tarkastaminen	2
3 Jätelain mukainen säännöllinen valvonta	2
4 Muu säännöllinen valvonta.....	2
4.1 Maa-ainelain mukainen valvonta	2
4.2 Leirintäalueet, maasto- ja vesiliikennelain mukaiset harjoitukset ja kilpailut sekä huvivenesatamat.....	2
4.3 ELY:n ja muiden viranomaisten toimivallassa olevien kohteiden valvonta	3
5 Projektiluonteinen valvonta	3
5.1 Kiinteistökohtaisen talousjätevedenkäsittelyn valvonta pohjavesi- ja ranta-alueilla (YSL)	3
5.2 Hevostallien valvonta (YSL)	4
5.3 Jätelain mukainen projektiluonteinen valvonta.....	4
6 Valvontaohjelman 2023 toteutumisen arviointi	4
7 Valvontaohjelman päivitys.....	5

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta valvontaohjelma. Ohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty valvontaohjelman sisällöstä. Valvontaohjelmassa on esitettävä ohjelmakaudella toteutettavaksi suunnitellut erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset, tiedot myös muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä kuin määräaikaistarkastuksista sekä kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta. Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa.

Jätelain muutoksen (834/2017) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava jätelain 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Suunnitelmavelvollisuus koskee myös sellaisia jätelain 124 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunta on vahvistanut ympäristönsuojelulain ja jätelain valvontasuunnitelman 15.2.2023 § 22 vuosille 2023-2025.

2 Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta

2.1 Valvontakohteet

Sipoossa on 14 ympäristölupalaitosta, 13 rekisteröityä laitosta ja 1 yleisen ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluva laitos.

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat YSL:n mukaiset laitokset 2024 ja niille suunnitellut tarkastukset ja tarkastettavat vuosiraportit

	Kokonaismäärä	Suunnitellut tarkastukset	Vuosiraportointivelvolliset
Ympäristölupa	14	6	13
Rekisteröinti	13	4	5
Ilmoitusmenettely	1	1	1

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Ympäristönsuojelulain mukainen säännöllinen valvonta perustuu laitoskohtaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on määritelty neljään luokkaan. Riskinarviointiin vaikuttavat mm. laitoksen sijainti, tyyppilliset päästöt ja niiden todennäköisyys sekä valvontahistoria.

Riskitarkastelun ja jo tiedossa olevien uusien laitosten aloittamista koskevien tietojen perusteella vuodelle 2024 on suunniteltu tarkastus 11 laitokseen.

Mikäli vuoden aikana uusi lupa-, ilmoitus- tai rekisterivelvollinen kohde aloittaa tai lopettaa toimintansa, tehdään laitokselle valvontasuunnitelman mukainen tarkastus, vaikka siitä ei olisi mainintaa valvontaohjelmassa.

2.3 Vuosiraporttien tarkastaminen

Vuositarkastusten ohella oleellinen säännölliseen valvontaan kuuluva valvontakeino on vuosiraporttien tarkastaminen. Yhtä lukuun ottamatta kaikissa ympäristöluvista ja YSL 115 a §:n mukaisessa ilmoituspäätöksessä on määräykset vuosiraporttien toimittamisesta. Raportointi tulee tehdä joko helmi- tai maaliskuun loppuun mennessä.

Rekisteröidyn toiminnan vuosiraportointivelvollisuus riippuu toimialasta. Asfaltti-asemilla ja lämpölaitoksilla on velvollisuus toimittaa edellisvuotta koskevat vuosiraportit seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Jakeluasemilla ei ole erillistä vuosiraportoinnin lähettämisvelvollisuutta, vaan vuosiraportit tulee toimittaa valvontaviranomaiselle pyydettyä. Toiminnanharjoittajan tulee kuitenkin säilyttää yhteenveto kirjanpidosta kuuden vuoden ajan.

3 Jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvastuu koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat myös jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepisteet.

Sipoossa on viisi jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröityä jätteen keräystoimintaa, joista yksi rekisteröitiin vuonna 2023. Vuoden 2024 valvontaohjelmassa on yksi suunniteltu tarkastus.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja valvotaan osana muuta tarkastustoimintaa.

4 Muu säännöllinen valvonta

4.1 Maa-ainelain mukainen valvonta

Maa-ainelain mukaisille kohteille ei ole erikseen tehty riskinarvioita. Maa-ainelaki ei edellytä vastaavanlaista riskitarkastelua kuin ympäristönsuojelulaki. Kohteet, joilla on aktiivista ottotoimintaa, tarkastetaan tarvittaessa vuosittain. Maa-ainelaille tehdään tarvittaessa myös esimerkiksi toiminnan lopettamiseen liittyviä suunnitelmallisia tarkastuksia. Vuosittain tarkastetaan myös ottoalueiden vuosiyhteenvedot.

Sipoossa on kahdelle alueelle myönnetty maa-ainesten ottolupa. Kummallakin alueella suoritettiin alkutarkastus vuonna 2023 ja toisella aloitettiin myös ottotoiminta.

4.2 Leirintäalueet, maasto- ja vesiliikennelain mukaiset harjoitukset ja kilpailut sekä huvivenesatamat

Sipoossa on kaksi leirintäaluetta. Valvontaohjelman mukaan kummallekin leirintäalueelle on suunniteltu tarkastus vuonna 2024. Mastoliikennelain mukaan luvitettu kohde tarkastetaan tarvittaessa niinä vuosina, kun alueella on toimintaa. Sama koskee vesiliikennelain mukaan luvitettua kohdetta.

Merenkulun ympäristönsuojelulaki on muuttunut siten, että aikaisemmin 50 ja vuodesta 2022 alkaen 25 venepaikan huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma tulee rekisteröidä. Uusien rekisteröimistä edellyttävien satamien määrästä ei ole vielä varmuutta, mutta selvitys aloitettiin vuonna 2023. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus saattaa uudet rekisteröitävät satamat rekisteröinnin piiriin. Aikaisemmin rekisteröityneen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman voimassa olosta tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viiden vuoden välein, jos toiminnassa ei ole muutoksia. Vuonna 2023 ei ollut tällaisia ilmoituksia. Mikäli toiminta muuttuu, siitä tulee erikseen ilmoittaa muutoksen yhteydessä.

4.3 ELY:n ja muiden viranomaisten toimivallassa olevien kohteiden valvonta

Ympäristövalvontayksikkö osallistuu Uudenmaan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien kohteiden tarkastuksiin, mikäli mahdollista. Yhteistarkastuksia muiden viranomaisten kanssa tehdään tarpeen vaatiessa.

Naapurikuntien alueella olevien toimintojen, sekä niiden toimintojen, joiden ensisijainen valvoja on Uudenmaan ELY-keskus, toimittamat vuosiyhteenvedot ympäristövalvonta käy läpi, mutta ei yhtä kattavasti kuin Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen pääasialliseen valvontaan kuuluvien laitosten vuosiyhteenvedot.

5 Projektiluonteinen valvonta

5.1 Kiinteistökohtaisen talousjätevedenkäsittelyn valvonta pohjavesi- ja ranta-alueilla (YSL)

Pohjavesi- ja ranta-alueille (jatkossa ns. siirtymäaika-alueille) sijoittuvien kiinteistöjen talousjätevesien kiinteistökohtainen käsittely on tullut saattaa vähintään ympäristönsuojelulain 154 b §:ssä säädetyn perustason puhdistusvaatimuksen mukaiselle tasolle viimeistään 31.10.2019 mennessä. Muita alueita tämä määräaika ei koske, vaan jätevesijärjestelmä voidaan niillä uusia vasta esim. seuraavan suuren luvanvaraisen remontin yhteydessä. Siirtymäajan päättymisen jälkeen valvontaa suoritetaan Sipoossa ympäristönsuojelulain nojalla riskiperusteisesti ja vaihtelevien resurssien puitteissa.

Ympäristövalvonta tilasi loppuvuodesta 2018 konsultilta selvityksen siitä, kuinka paljon Sipoon siirtymäaika-alueilla on sellaisia vakituiseen ja loma-asumiseen tarkoitettuja kiinteistöjä, joiden talousjätevesien käsittely ei todennäköisesti vielä ole ympäristönsuojelulain edellyttämällä puhdistusvaatimustasolla. Selvitys perustuu paikkatietoanalyysiin ja erilaisten tietokantojen aineistoihin. Selvityksen perusteella vakituiseen asumiseen käytetyistä sipoolaisista kiinteistöistä vanhanaikainen jätevesijärjestelmä on selvityksen laatimishetkellä (18.3.2019) ollut vielä keskimäärin noin 39 prosentissa siirtymäaika-alueiden kaikista asuinkiinteistöistä. Lukumääräisesti tässä on kyse vajaasta 800 vakituiseen asumiseen tarkoitettusta kiinteistöistä. Jos tätä lukua verrataan siirtymäaika-alueiden viemäriverkoston ulkopuolisiin kiinteistöihin (eli vain niihin kiinteistöihin, jotka ovat kiinteistökohtaisen jätevedenkäsittelyn varassa), on vastaava osuus tällöin noin 85 %. Mikäli lukuun lisätään myös loma-asuinkiinteistöt, on jälkivalvontakohteita tällöin mahdollisesti yhteensä jopa yli 1800 kpl. On kuitenkin huomioitava, että selvityksen tiedot ovat vain suuntaa antavia.

Selvityksen antamia tietoja hyödynnetään jälkivalvonnassa, jota tullaan Sipoossa suorittamaan ympäristötarkastajien toimesta tarkastuksina. Selvityksen pohjalta Sipoo on nyt jaettu valvonta-alueisiin, mikä helpottaa jälkivalvontatarkastusten suunnitelmallista kohdentamista ja vaikutusten seuranta. Kiinteistöt näihin tarkastuksiin valikoidaan valvonta-alueiden sisältä riskiperusteisesti siten, että vain pohjavesialueille sijoittuvien vakituiseen asumiseen tarkoitettujen kiinteistöjen kesken suoritetaan satunnaisotanta - toisin

sanoen suunnitelmallisia tarkastuksia ei siis ensi alkuun kohdenneta ranta-alueille eikä vapaa-ajan asutukseen. Tarkastusten ulkopuolelle rajataan otantaa tehdessä myös ne kiinteistöt, jotka ovat selvityksen laatimisen jälkeen hakeneet tai saaneet poikkeamisluvan jätevesienkäsittelyn puhdistusvaatimuksista (YSL 156 d §) taikka toimenpideluvan jätevesijärjestelmän uusimiseksi (MRL 126 §). Tarkastuksia ei myöskään tehdä niillä kiinteistöillä, jotka on liitetty selvityksen laatimisen jälkeen yleiseen viemäriverkostoon. Lisäksi tarkastukset pyritään kohdentamaan sellaisille alueille, joille ei ole Sipoon kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa suunniteltu viemäriverkoston laajentumista lähitulevaisuudessa.

Tarkastusten tavoitelukumäärä riippuu ympäristövalvonnan senhetkisistä resursseista. Tarkastukset oli tarkoitus aloittaa vuoden 2020 aikana, mutta henkilöstövajeesta johtuen aloitus on siirtynyt eteenpäin usealla vuodella. Ympäristövalvonnan tavoitteena on aloittaa kohteiden tarkastaminen vuonna 2024. Tarkastusten käynnistymisestä tiedotetaan kunnan verkkosivuilla.

Mikäli tarkastuksella ilmenee, ettei kiinteistöllä ole lain edellyttämää jätevesijärjestelmää tai muuta hyväksyttävää syytä vallitsevalle tilanteelle, annetaan kiinteistönhaltijalle kehoitus korjata asia määräaikaan mennessä. Kehotusta valvotaan määräajan päätyttyä ja tarvittaessa voidaan ryhtyä hallinnolliseen pakkokeinomenettelyyn, kuten muissakin lainrikkomustilanteissa. Kehotukseen tai hallinpakkotoimenpiteisiin johtavista valvontatoimista peritään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen maksu.

Jälkivalvontatoimenpiteillä tavoitellaan ensisijaisesti säännöllisen tarkastustoiminnan ylläpitämistä, minkä odotetaan ennen pitkää johtavan siihen, että asukkaat ryhtyvät omaehtoisiin toimiin jätevesijärjestelmänsä uusimiseksi lain edellyttämälle puhdistusvaatimustasolle. Tarkastuksia on tarkoitus tehdä ympäristötarkastajien toimesta säännöllisesti myös tulevana vuosina vastaavia edellä mainittuja periaatteita noudattaen, mutta kuitenkin aiemmista jälkivalvontatarkastuksista saatuja kokemuksia hyödyntäen. Tulevaisuudessa valvontaa tultaneen laajentamaan myös ranta-alueille ja loma-asutukseen ympäristövalvonnan kulloisenkin resurssitilanteen mukaisesti.

5.2 Hevostallien valvonta (YSL)

Vuonna 2020 aloitettiin Sipoon hevostallien valvontaprojekti, joka jatkuu useamman vuoden. Vuosittain tarkastettavien hevostallien määrä vaihtelee resurssien mukaan ja jatkuu vuonna 2024, jonka aikana tavoitteena on tarkastaa viisi tallia.

5.3 Jätelain mukainen projektiluonteinen valvonta

Eryistä jätelain piiriin kuuluvaa valvontaprojektia ei ole suunnitteilla vuodelle 2024. Jätelain yleistä valvontaa ja roskaantumisen valvontaa tehdään pääasiassa kirjallisten vireillepanojen perusteella.

Vuonna 2018 alkaneeseen autokorjaamoiden valvontaprojektiin tehdään tarvittaessa toimenpiteitä käynnissä olevan valvonnan loppuun saattamiseksi.

6 Valvontaohjelman 2023 toteutumisen arviointi

Vuonna 2023 toteutui suurin osa suunnitelluista valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista. Kaikki kolme suunnitelluista valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista rekisteröidyillä kohteilla suoritettiin vuonna 2023. Tarkistettavat kolme kohdetta olivat jakeluasemia, jonka tarkastukset olivat jääneet toteutumatta vuonna 2022. Sen lisäksi tarkastettiin kaksi rekisteröityä lämpölaitosta, joista toinen oli rekisteröity uudestaan edellisenä vuonna muuton jälkeen. Vuonna 2023 suunnitelluista valvontaohjelman mukaisista

ympäristöluvallisista tarkastuksista suoritettiin kaikki neljä. Tarkoitus oli tehdä alkutarkastus kahteen uuteen maa-ainesottotoimintaan, josta yksi oli suunniteltu tarkastettavaksi jo vuonna 2022, mutta joka ei kuitenkaan aloittanut toimintaansa sinä vuonna. Kummallakin kohteella alkutarkastus suoritettiin, mutta ainoastaan toisessa kohteessa on aloitettu varsinainen ottotoiminta. Tämän lisäksi suoritettiin tarkastus pellettitehtaalle, jonka toiminta oli keskeytetty sekä elintarvikelaitokselle, jonka tarkastus oli jäänyt tekemättä vuonna 2022 ajankäytöllisistä haasteista johtuen. Sen lisäksi suoritettiin yksi ympäristöluvallisen toiminnan lopettamiseen liittyvä tarkastus lämpölaitoksella rakennuksen purun yhteydessä. Ainostaan yksi suunniteltu ilmoitusmenettelyyn liittyvä toiminnan tarkastus eläintilalle jäi toteutumatta aikaisempien vuosien jatkuvan henkilöstövajeen takia. Kyseinen tarkastus on siirretty vuodelle 2024.

Jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröidyn jätteenkeräystoiminnan tarkastuksia ei ollut vuonna 2023, mutta yksi uusi rekisteröinti suoritettiin.

Projektiluontoinen valvonta jäi vähäiseksi resurssivajeen vuoksi.

Muu toteutunut valvonta on ollut lähinnä ilmoitusperusteista valvontaa. Vuoden 2023 valvontaa arvioitiin tarkemmin kyseistä vuotta koskevan vuosiraportoinnin yhteydessä.

7 Valvontaohjelman päivitys

Vuonna 2023 ympäristövalvonnan valvontaohjelmaa on päivitetty lisäämällä yksi rekisteröity asfalttiasema sekä yksi jätelain 100 §:n mukainen rekisteröinti. Ohjelmasta on poistumassa vuoden 2024 aikana yksi rekisteröity asfalttiasema, yksi rekisteröity jakeluasema sekä yksi ympäristöluvallinen lämpökeskus, jotka kaikki kolme ovat tällä hetkellä työn alla.

Yhteen maa-ainestoimintaan, jolla on ympäristölupa sekä maa-aineslupa, suoritettiin alkutarkastus, mutta toimintaa ei ole vielä aloitettu. Toisella maa-ainestoiminnalla on voimassa oleva yhteislupa ja toiminta aloitettiin vuonna 2023.

Laitosten riskiluokkia päivitetään tarvittaessa.

Laatinut: Janette Baarman